

Handelspolicy

Motala kommun

Beslutsinstans: KF
Datum: 2019-04-08

Reviderande instans: KS
Datum:

Gäller från: 2019-04-09

Diarienummer: 14/KS 0157
Paragraf: KF
2019 §55
Diarienummer:
Paragraf:

Handelspolicy

Inledning

En handelspolicy beskriver kommunens förhållningssätt till handel som tillväxtnäring och anger inom vilka områden kommunen vill att handel ska utvecklas. Handelspolicyen ska beaktas i samband med fysisk planering och etableringar samt hanteras inom ramen för det årliga arbetet med Mål och resursplan (MoR) och verksamhetsplanering.

Handelspolicyen utgår från den av kommunfullmäktige vid varje mandatperiod beslutade visionen i det lokala utvecklingsprogrammet (LUP). Följande styrdokument med visionsinlag ska också beaktas:

Stadsvisionen (visionen för platsvarumärket) beskriver Motala som hela Sveriges sjöstad år 2030, en välkomnande hamn för människor och idéer från hela världen, med fler invånare, fler besökare, fler företag, fler bostäder och fler vänner.

För centrum finns även en särskild vision; Motala centrum 2025 som togs fram i samarbete mellan Motala kommun, Tillväxt Motala AB, Centrumföreningen Mitt i Motala, Fastighetsägarna och AB Göta kanal. Dess inriktning är ett centrum med unika värden, ett livfullt och dynamiskt centrum och ett centrum som inspirerar och bjuder in. Dessa tre huvudspår ska genomsyra utvecklingen av Motala centrum.

Vid revidering av dessa styrdokument värderas konsekvenserna för handelspolicyen. I samband med beslut om denna handelspolicy upphör styrdokumentet ”Policy för handelsutveckling och etablering” att gälla.

Nuläge

Handelspolicyens genomförande är beroende av samverkan med handelns kommersiella aktörer och har tagits fram i en dialog inom ramen för nätverk och organisationer ingående i Handelsplats Molala. En lägesbeskrivning 2018 inkluderande omvärldsspaning och konsekvensanalys är framtagen med hjälp av Handelns utredningsinstitut (HUI). HUI:s rapport ligger till grund för Motala kommuns handelspolicy.

Handelspolicy

Handelns samverkande parter arbetar gemensamt för att utveckla Motala, Östergötlands sjöstad, till en långsiktigt hållbar handelsplats. Syftet är att stärka handeln som näring för att öka kommunens attraktionskraft mot invånare, besökare och företag. Policyen ska leda till att handelns omsättning och index ökar samt fler anställda inom handeln i Motala.

Kommunfullmäktige fattar beslut om handelspolicy. Utifrån policyn har inriktning och strategier för handelns utveckling utformats. Inriktning och strategier revideras av kommunstyrelsen minst en gång per mandatperiod. Indikatorer och aktiviteter för handelns utveckling ska årligen formuleras och följas upp inom ramen för arbetet med mål och resursplanen (MoR). Begreppsdefinitioner finns i bilaga 1.

Inriktning

Motalas handelsområden ska komplettera varandra så att helheten blir konkurrenskraftig. Sällanköpsvaror lokaliseras i första hand till Motala centrum och Borensbergs centrum. Handel med skrymmande varor som ställer särskilda krav på biltillgänglighet lokaliseras i första hand till Bråstorp och Agneshög. Sällanköpshandel i begränsad omfattning ska även vara tillåtet i Luxorområdet. I vissa fall kan annan lokalisering vara motiverad som komplement till tillverknings- och lagerverksamheter eller landsbygdsföretag.

Dagligvaruhandel lokaliseras i första hand till tätorts- och stadsdelscentra eller deras närhet. Stadsdelscentra i Motala tätort finns i Charlottenborg, Väster, Ekön, Lyckorna och Verkstadstorget. Ytterligare större dagligvarueterableringar i andra lägen bör inte tillkomma för närvarande. Beaktat utvecklingen av fortsatt bostadsbyggande kan förutsättningar finnas för dagligvarueterablering i Ängdalen eller i dess närområde. Mindre service- eller områdesbutiker för dagligvaruhandel kan etableras i anslutning till bostadsområden, besöksmål eller trafikservice. Vad avser dagligvaror prioriteras tillgänglighet för boende och besökare. Insatser för att upprätthålla och utveckla handel och service i de mindre orterna samordnas med utvecklingsplanen för landsbygden.

En förutsättning för att handeln ska öka i Motala är en utveckling av den lokala e-handeln. Inriktningen är att skapa strukturer som bidrar till att den fysiska handeln integrerar e-handel och generellt medverkar till en utveckling av den lokala e-handeln. Dessa strukturer skapas i samverkan med handelns intressenter. Utvecklad inriktning och strategi för e-handel ska uppmärksammas vid översyn av detta styrdokument.

Policyn anger att kommunen arbetar för en långsiktigt hållbar handel. Dokumentet ska efterhand förtydligas för vad detta avser detta begrepp. Vägledande för detta förtydligande ska vara inriktningen av långsiktig hållbarhet i ny översiktsplan för Motala kommun.

Följande områden är avsedda för handelsutveckling:

Motala centrum

Motala centrum ligger i en sydvästslutning mot Vättern. Baltzar von Platen ritade den unika solfjädersplanen som präglar stadsplanen.. Centrumhandeln har ett varierat utbud av allt från små lokala butiker till de stora kedjorna samt caféer, restauranger och service. Butikslivet är centrerat till kvarteren runt stora torget. Centrumvisionen inkluderar ett större område innefattande också stadsparken, resecentrum, kommunhuset och hamnen. Avgränsning av centrum utgår från beslut i plan- och miljönämnden 2013 § 189.

Motala centrum ska stärkas som handelsplats enligt centrumvisionen. Kommersiella faktorer som läge, fasadlängd, stråk, kluster, ankare, tillgänglighet och gestaltning ska beaktas vid stadsplanering och investeringar i byggnader och offentlig miljö.

Inriktningen för centrum är en utveckling av befintliga butiker och nyetableringar som ger tillskott i utbudet. Utbudet av bostäder samt offentlig och kommersiell service ska öka.

Bråstorp

Bråstorp är en stadsdel i norra Motala, som består av ett bostadsområde och ett handels- och industriområde. Bråstorps handelsområde har en stark position på dagligvarumarknaden och utgör samtidigt stadsdelscentrum för bostadsområdet Bråstorp. I Bråstorps handelsområde finns ett antal etablerade butikskedjor inom hem och fritid, elektronik, byggvaror, m.m.

Inriktningen för Bråstorp är volymhandel med skrymmande varor som kompletterar utbudet i Motala Centrum och bidrar till en totalt sett starkare handel i Motala. Etableringar inom sällanköpshandel som riskerar att försämra utbudet i centrum bör undvikas.

Agneshög

Agneshög är en stadsdel i västra Motala, med ett handels- och industriområde. I Agneshögs handelsområde finns ett antal butiker etablerade med bil och motor, hem och fritid, m.m.

Inriktningen för Agneshög är volymhandel med skrymmande varor som kompletterar utbudet i Motala Centrum och bidrar till en totalt sett starkare handel i Motala. Etableringar inom sällanköpshandel som riskerar att försämra utbudet i centrum bör undvikas.

Luxorområdet

Luxorområdet är ett industriområde i omvandling med gymnasieskola och industrier och med utvecklingsplaner för bl.a handel, sport, fritid och evenemang. Området ligger strategiskt vid förbifart R 50 norr med närhet till bostads- och rekreationsområdet Varamobaden.

Inriktningen för Luxorområdet är en begränsad sällanköpshandel genom en s.k. outlet som bidrar till en totalt sett starkare handel i Motala samt en mindre dagligvarubutik för närområdet.

Borensberg.

Borensberg 18 km öster om Motala är kommunens näst största tätort med centrum och hamn. Centrum består av flera mindre butiker, livsmedel, service, caféer och restauranger.

Inriktningen är stärka Borensbergs centrum som handelsplats i enlighet med översiktsplanen för Borensberg. Utbudet av bostäder samt offentlig och kommersiell service ska öka.

Strategier

Strategierna beskriver tillvägagångssättet för hur handelspolicyn ska genomföras och Motalas marknadsposition inom handel ska förbättras.

Vad som är rätt lokalt utbud inom handel ska utgå från konsumenternas önskemål. Information om konsumenternas preferenser och synpunkter som utvecklingsunderlag ska regelbundet samlas in och vara vägledande.

Den övergripande rekommendationen är att handelns parter sorterat efter handelsområde formulerar en handlingsplan med utgångspunkt från inriktning och nedan angivna strategier:

Stärka befintligt utbud

Motalas utbud av varor och tjänster ska stå sig i jämförelse med alternativen. Befintliga butiker ska utvecklas och stärkas så att de är konkurrenskraftiga.

Etablering av ny handel

För att skapa ökad mångfald med bredare utbud genomförs uppsökande verksamhet av företag inom handel liksom ett välkomnande och effektivt bemötande av etableringsförfrågningar.

Stärka tillgängligheten

Tillgängligheten ska utgå från kunden och det ska vara enkelt och lätt att handla. Utvecklingen av den fysiska miljön i stadskärnan ryms inom Motalas centrumvision. Motala kommun tillhandahåller gemensamma förutsättningar och underlag vad avser infrastruktur och trafik för hela kommunen.

Respektive handelsområde och samverkande parter ansvarar för en gemensam linje för:

Öppettider

Bil- och cykelparkering

Skyltning och hänvisning

Cykel- och gångvägar

Infrastruktur

Hållbarhet

Kommunikation och marknadsföringsinsatser

E-handel

Kollektivtrafik

Anpassning för funktionsvariationer

Stärkt attraktionskraft

Handels attraktionskraft ska stärkas genom att utveckla handelsområdenas atmosfär. Med god atmosfär avses en miljö som är inbjudande, livfull och inspirerande och stärker den totala upplevelsen. Atmosfären är en och också en produkt av bemötande och värdskap samt andra aktiviteter som evenemang.

Handel och service på landsbygden

Länsstyrelsen i Östergötland och Motala kommun samverkar för att upprätthålla och utveckla den kommersiella varuförsörjningen och servicen på landsbygden. Till stöd finns nationella stödformer för investeringar i landsbygdsföretag och processtöd för landsbygdsutveckling. I januari 2019 finns livsmedelsbutiker i de mindre orterna Nykyrka, Tjällmo och Fornåsa samt drivmedelsförsörjning i Österstad, Fornåsa, Tjällmo och Godegård. Motala kommun arbetar med lokala handlingsplaner för att stärka samverkan mellan handel, kommersiell och offentlig service på landsbygden i dialog med landsbygdsföretag och bygdegrupper. Detta arbete sker inom ramen för utvecklingsplanen för landsbygden

Ansvar

Motala kommun har ett huvudansvar för samordning av handelspolicyns genomförande. Kommunen är beroende av att handels parter tar gemensamt ansvar för policyns efterlevnad inom sina respektive ansvarsområden.

Motala kommun ansvarar för samhällsplanering inklusive trafikföring och offentlig miljö, renhållning, landsbygdsutveckling och myndighetsärenden samt i förekommande fall som fastighetsägare.

Tillväxt Motala AB ansvarar för näringslivsutveckling och etableringsförfrågningar avseende handel, platsmarknadsföring, samordning av handelsnätverk samt uppdrag som övriga aktörer beställer därutöver.

Handelspolicy

Fastighetsägarna ansvarar för lokalförsörjning, fastigheternas skick, renhållning och etableringar.

Handelsområdenas nätverk ansvarar för lokal samverkan genom bl.a. evenemang & kampanjer, öppettider, serviceutveckling, e-handel.

Handelsplats Motala är ett forum för samarbete mellan handelns parter sammankallat av Motala kommun som träffas ca 4 ggr per år där samverkan kring handelspolicyn är i fokus. Inbjudna är även representanter för krögarnätverk och serviceaktörer.

Bilaga 1 Begreppsdefinitioner

Handelsindex	Ett mått på flöden av handel över kommungränser. Index 100 innebär att handeln omsätter lika mycket som befolkningsunderlagets köpkraft medger. Över >100 innebär ett inflöde, index <100 innebär utflöde.
Dagligvaruhandel	Varor som fyller konsumentens dagliga inköpsbehov. Omfattar livsmedel och övriga dagligvaror såsom hygienartiklar, tidningar, blommor, djurmat, systembolag, apotek, m.m. Av dagligvaror är ungefär 80 % livsmedel.
Sällanköpshandel	Övrig handel kan delas in i fyra olika huvudbranscher; kläder, hemutrustning, fritidsvaror och byggvaror. Beroende av bransch förekommer sällanköpshandel i olika handelslägen, såväl i stadskärnan som i externa lägen.
Volymhandel	Med volymhandel avses skrymmande sällanköpsvaror med stort ytkrav per försåld enhet, kräver ofta hämtning med bil. Dessa verksamheter genererar ett extra stort logistikbehov. Många kedjor idag har både skrymmande och icke skrymmande varor i sitt sortiment. Till skrymmande varor hör bilar, båtar, möbler, inredningar, byggvaror eller motsvarande varugrupper.
E-handel	Beställning av varor över internet med leverans till hämtplats eller direkt till konsumenten. E-handels utveckling varierar med hänsyn till bransch och konsumentgrupp.
Kommersiell service	Handel med privata tjänster (till skillnad för handel med varor)